

קווים מנחים לבדיקת עבודת גמר

הקריטריונים הראשיים לקביעת איכותה של עבודת גמר (תיזה) מתייחסים לנושא, שיטות, בדיקת השערות, מקורות, ואיכות הדיון. יש לשים לב כי חלק מהקריטריונים מתאימים יותר למדעי הרוח ואחרים יותר למדעי החברה:

נושא מתאים

מיקום הנושא בקונטקסט רחב יותר

מיקום הנושא ביחס למחקר והדיון העכשווי

שיטות מקובלות או כאלו שניתן לתקף

השערות לא טריוויאליות

ניסוח לוגי של ההשערות

זיהוי וטיפול במקורות

מקוריות עבודת הגמר

הבנה, ניתוח ודיון במקורות

ארגון והצגה של הדברים

יכולת לבצע סינתזה

גישה ביקורתית

סגנון הכתיבה

איכות עבודת הגמר מבחינה טכנית (עריכה לשונית, עימוד, טעויות כתיב, הערות שוליים, ציטוט מקורות וכו').

מעטות עבודות הגמר שיענו לכל הדרישות ולכן הציון הסופי ישקף שקלול הקריטריונים.

90-100

הנושא טופל ביעילות במסגרת מספר המילים המותר ובשימוש במקורות המתאימים לעבודה בסדר גודל שכזה. הכותב מיקם את הנושא בתוך שדה המחקר הרחב יותר תוך כדי הבלטת התרומה של עבודת הגמר למחקר. הכותב מראה בקיאות במצב המחקר ומתייחס למחקרים אחרים ללא פרפראזה של דברי אחרים. זיהוי טוב של המקורות העומדים לרשות החוקר ושימוש מושכל בהם, כאשר בציונים הגבוהים ביותר, השימוש יהיה בצורה חדשנית ומבריקה. הכותב לא רק מסכם את שנאמר אלא מחדש באמצעות המקורות. המחבר מתמצא היטב בספרות הקיימת. עבודת גמר ברמה גבוהה ביותר תדע לקשר בין המקורות לבין הספרות המחקרית, תוך הצגת ניתוח מעמיק וחדשני. המחבר גם יהיה ער לבעיות שנתרו ולשאלות שלא ניתן לטפל בהן. השיטות תהינה חדשניות או מנוסחות כך שאיש מקצוע יוכל לחזור עליהן במידת הצורך. ההשערות יהיו כאלו שלא נבדקו בעבר או נבדקו חלקית.

הכתיבה תהיה בהירה וברורה ומבנה העבודה יהיה הגיוני ויאפשר לקורא להבין את הטיעון וההוכחות המובאות לאשש אותו. ההקדמה (וכן הסיכום) יציגו בבירור את נושא העבודה ותרומתה וכן את עבודת הגמר העיקרית והחלוקה הפנימית של העבודה. הניסוח יהיה ברמה גבוהה, קולח ומשכנע. צורתה החיצונית של העבודה תהיה ברמה גבוהה, וכן הטבלאות, הערות השוליים והנספחים יהיו ללא טעויות ועל פי הכללים המקובלים בתחום המחקר. רשימת המקורות תהיה מלאה וללא טעויות ותהיה מותאמת לסגנון המקובל בשדה המחקר.

עבודת גמר ברמה הגבוהה ביותר תהיה ראויה לפרסום כמאמר.

80-90

עבודות גמר ברמה זו תכלולנה רבים מהמאפיינים של עבודת גמר ברמה הגבוהה ביותר, אך לא בצורה מלאה ולא בכל הפרמטרים. עבודת הגמר עדין תצביע על יכולת גבוהה של מחברה. הנושא נבחר בקפידה כדי לאפשר טיפול במקורות ראשוניים, אך ייתכן והנושא מצומצם מדי או חוזר על דברים שכבר ידועים מבלי לחדש הרבה. השיטות צריכות להיות מובנות ותקפות אך לא מחייבות חדשנות או יכולת שכפול. ההשערות יכולות להיות פחות חדשניות אך עדיין מחייבות לוגיקה ללא טעויות. הנושא נידון בתוך הקונטקסט הרחב ויש התמצאות בשדה המחקר והספרות המשנית, אך יש חזרה על דברים ידועים או עמדות מקובלות, יותר מדי חומר רקע, וקושי מסוים לקשור בין הקונטקסט הרחב לנושא הספציפי של העבודה. יש שימוש נבון בחומר הראשוני, אך ייתכן והיו מקורות נוספים שניתן היה להשתמש בהם להעמקת הדיון והצגת המסקנות, וייתכן וישנם פערים שניתן היה לגשר עליהם. יש פחות ניתוח של החומרים הראשוניים ונטייה לצטט מהם במקום לסכם, וייתכן שיש אי הבנה של המקורות, או אי עמידה על הקשיים שבשימוש בחומרים הראשוניים. ייתכן ויש עדיפות לתיאור סיפורי על ניתוח או הליכה לאיבוד בפרטים שמפריע להסקת מסקנות כלליות. לעבודה טיעון כללי, אך הוא בא לידי ביטוי בהקדמה וסיכום קצר ועיקר העבודה הוא נרטיבי באופיו. לפעמים הטיעונים יופיעו רק בסוף העבודה. מגבלות העבודה ובעיותיה מובלעות ואינן מקבלות התייחסות. הכתיבה תהיה טובה, אך בלי הערך המוסף של יכולת ביטוי של הכותב ועם חזרות מיותרות. הצורה החיצונית תהיה ברמה טובה עם הקפדה על הערות השוליים ורשימת מקורות כמעט מלאה ומסודרת, אך ייתכן ומחקרים חשובים לא נכללו.

75-80

רוב עבודות הגמר ברמה זו תכלולנה את הבעיות של עבודות גמר ברמה הגבוהה יותר אך ביתר הקצנה. בעבודות גמר אחרות ישנו פגם מהותי שמונע מתן ציון גבוה יותר. הנושא הוא רחב מדי לעבודת מ.א. או כה ידוע שאין יותר מה לתרום בעניין. השימוש במקורות הראשוניים אינו ממצה או מעניין ורוב העבודה מוקדש לחומר הרקע. ניכר חוסר יכולת לקשר בין החומר הראשוני להקשר הרחב ויש התמקדות יתרה בפרטים שמסיחה את הדעת מהתמונה הגדולה. הטיפול במקורות הוא מאוד בסיסי ואינו מעיד על סקרנות או הבנה עמוקה. השיטות מאד בסיסיות ולא מעידות על ניסיון לבחון לעומק את הנתונים. ההשערות טריוויאליות ויש אפשרות לדחות או לקבלן ללא בחינה נוספת. יש שימוש רחב מדי של ציטוטים אך לא כדי להציג את הנושא ולקדם את הדיון אלא כדי להכניס פנימה את החומר ולצאת ידי חובה. המבנה של התיזה נקבע על-פי החומרים שבהישג יד ולא על-פי הרצון לענות על שאלת מחקר. לפיכך, המבנה מגושם עם פרקים שאינם קשורים אחד לשני או פרקים שהם בעיקר נרטיביים במהותם. הטיעונים המרכזיים יובאו בהתחלה ובסוף בלי רצף של דיון ובניית הטיעון לאורך העבודה. ייתכן ותהיינה טעויות בעובדות או סתירות פנימיות בעבודה, ויש פערים גדולים בידע הבסיסי של תחום המחקר. הצורה החיצונית של העבודה אינה ברמה גבוהה עם טעויות כתיב, עריכה חלשה, הערות שוליים חסרות ולא מדויקות, ורשימת מקורות חלקית בלבד.

75 ופחות

עבודת הגמר כוללת את מירב הבעיות הנ"ל בפרופורציות שלא מאפשרות להעבירה ללא תיקונים מהותיים ואולי אף נדרשת כתיבתה מחדש או פסילתה. הנושא אינו מוגדר כלל, אין טיעון מרכזי או שאלת מחקר ברורה, ודברים הנכתבים בעבודת גמר מובאים ללא ביסוס מדעי. השיטות חלשות מאד או לא תקפות או כוללות בעיות של טיעון מעגלי. בעבודת הגמר יש טעויות עובדתיות, חוסר הבנה של המקורות, ושימוש מועט או מטעה בהם. הניתוח של תוצאות המחקר אינו ברור ולא ניתן לעקוב אחר הטיעונים. אין מבנה ברור של העבודה, אין הגיון פנימי ולא ניכר יכולת לעשות סינתזה. ההשערות חלשות מאד או לא קיימות. יש שימוש נרחב בציטוטים ומעט מאד כתיבה מקורית והבעת דעה אישית, ולא ניכרת הבנה של הבעיות המרכזיות בבסיסו של המחקר. הכתיבה רשלנית ואין הקפדה על איות נכון וסטנדרטים מדעיים מקובלים של כללי ציטוט, הערות שוליים, הצגת חומר ביבליוגרפי, גרפים, טבלאות ואיורים.